

Конечно, и најтолерантните кон позициите и чувствата на Грција, тешко ќе најдат контрааргументи во однос на двојната формула и веќе направените концесии од страна на Македонија. Сметам дека Македонија како врвен приоритет треба да ја фокусира севкупната дипломатска акција и сестрано лобирање кон првото ниво на ЕУ признавање.

ведовме и конкретен контролен механизам во облик на тримесечни информации, кои Владата ги поднесува и кои се гледаат пред нашата Комисија. Предвидена е и годишна пленарна седница на Собранието за состојбите на евроинтеграцијата, која допрва треба да профункционира, по објавувањето на Годишниот извештај на Европската комисија. Исто така, нашата Комисија може на Владата да ѝ дава мислења и препораки, што и го направивме во однос на Националната стратегија за евроинтеграција.

СО АРГУМЕНТИ ЌЕ

■ Разговорот го водеше:
Рената МАТЕСКА

☀️ Комисијата за европски прашања егзистира веќе втора година. Какво е Вашето резиме за досегашната работа?

РИСТОВА - АСТЕРУД: Сметам дека можеме да бидеме задоволни од сработеното а, исто така, воспоставивме и практика за повеќето од нејзините надлежности. Главната добивка ја гледам во обезбедувањето поголем јавен профил и фокусираност на Парламентот на прашањата поврзани со евроинтеграцијата, а особено на сопствената улога и предизвици во тој процес.

☀️ Во тек е реализацијата на твининг проект меѓу нашиот Парламент и словенечкиот. Што очекувате од него?

РИСТОВА - АСТЕРУД: Основна цел е да се зголеми институционалниот капацитет на Собранието да се носи со своите задачи во процесот на евроинтеграција. Треба да се обезбедат нови деловнички правила за работа, како и одредени промени во поставеноста и работата на работните тела и собраниските служби. Се надевам дека твинингот ќе го забрза процесот на реформирање на Собранието во модерен парламент, кој ни е потребен не само за да не станеме "тесно грло" на евроинтеграцијата, туку и за вистинско функ-

ционирање на парламентарната демократија во Македонија. За тоа се нужни и подобрувања во просторно-техничките услови за работа, како и кадровско и стручно зајакнување и подмладување на административните и на стручните служби, кои многу повеќе ќе ја опслужуваат работата на пратениците, пратеничките групи и работните тела.

☀️ Колку Собранието ја следи и ја контролира работата на Владата во процесот на евроинтеграцијата?

РИСТОВА - АСТЕРУД: Процесот на усогласување на домашното со ЕУ законодавството значи ефективно намалување на улогата на парламентот. Владата со ЕУ експертска помош ги подготвува законите, а Собранието не треба да ја повторува нејзината работа, туку треба да обезбеди ефикасна пропусност на тие закони, да го контролира усогласувањето (на што ќе се однесуваат и дел од деловничките промени) и да се меша само во однос на неговата динамика, со оглед на ефектите кои тоа би го имало врз нашето општество. За сметка на тоа, се зголемува контролната функција врз владината работа во спроведувањето на националната ЕУ стратегија и користењето на програмите и на финансиската помош на ЕУ. За таа цел во-

ЌЕ СЕ РЕФЛЕКТИРА ЛИ ФРАНЦУСКОТО "НОН" НА ПРОЦЕСОТ НА НАШЕТО ЕВРОИНТЕГРИРАЊЕ?!

Французите се изјаснија против европскиот Устав што предизвика лавина реакции во светската јавност, при што ни Македонија не остана поштедена, бидејќи надвладеа загриженоста дали и колку сè ова ќе се рефлектира врз нашата амбиција за статусот кандидат за членка на Унијата.

Македонската надворешна политика е внимателна во проценката на новата ситуација, во која државата ја става француското одбивање на европскиот Устав.

Според официјалните информации, во МНР тврдат дека процесот на европската интеграција на кој работи Македо-

☀️ Како се одвива соработката со другите европски парламенти?

РИСТОВА - АСТЕРУД: Ова е уште една сфера каде парламентот треба да одигра важна улога. Во март се конституираше Мешовитиот парламентарен комитет Македонија - ЕУ, во кој членуваат наши и пратеници од Европскиот парламент. Комитетот имаше успешен старт, европратениците отворено кажуваа дека во регионот достигнувањата се најголеми токму овде, а преку заклучоците ја добивме нивната поддршка за добивање позитивно мислење за апликацијата за ЕУ членство и за нашата позиција за демаркација на границата во делот кај Косово. Треба да се развие поинтензивна соработка со комисиите за надворешна политика и европски прашања на европските национални парламенти, со оглед на нивната улога во креоњето на ставовите и јавното мислење за идните проширувања на Унијата во нивните земји, улога која уште повеќе ќе зајакне доколку влезе во сила

европскиот Устав. Ние како Комисија, за овој период, остваривме средби со нашите колеги од шест ЕУ држави и речиси со сите од регионот. Воспоставивме и соработка со Конференцијата на комисиите за европски прашања на државите-членки на ЕУ (КОСАК), а слична ваква конференција, по препорака на ЕУ, ќе се формира за земјите од процесот на стабилизација и асоцијација, во Сараево, од 16 до 18 јуни. Исто така, наскоро, на 6-7 јуни, нашата Комисија и парламент, со поддршка на ЕУ (ТАЕКС) и Пактот за стабилност, ќе бидеме домаќини на парламентарна конференција за Договорот за воспоставување енергетска заедница во Југоисточна Европа, како значаен тест за евроинтеграцијата на регионот, а со што воедно ќе ја реафирмираме нашата иницијативност во регионалната соработка.

☀️ Колку за нашиот пат во ЕУ е важно единството што политичките партии го искажаа преку донесување евродекларации во Собранието?

РИСТОВА - АСТЕРУД: Единството е важно бидејќи и позицијата и опозицијата се дел од системот на власта, и како такви имаат специфични делови од одговорноста за функционирање на државата. Не само позицијата, туку и опозицијата е одговорна за клучни закони во еврореформите, за непречени и регуларни избори итн. Единството е суштинско и за континуитетот во евроинтеграцијата. Конечно, и власта и опозицијата имаат свои приврзаници кај граѓаните, и за да постои единство меѓу нив, политичарите треба да го дадат примерот. Но, единството не значи отсуство на различни мислења и критика. Евроинтеграцијата, во крајна линија, е политички процес како и секој друг. Клучно е постоењето на дијалог, оптимално усогласување и "црвената линија" - во обидот да му се предизвика политичка штета на противникот, да не ѝ се нанесува штета на државата и на нејзиниот пат кон ЕУ.

ПОБЕДИМЕ И ВО ЕВРОПА

нија тече независно од овие случувања во Унијата. Но, според шпекулациите Владата е сериозно загрижена дека Унијата ќе се затвори и ќе се сврти кон себе, одложувајќи ги новите проширувања на кои сметаше Македонија.

Отпорот на Франција кон Уставот во голема мерка е одраз на отпорот кон интеграцијата на Турција во Унијата и воопшто кон проширувањето, велат извори во Владата, скептични дека темпото на кое Македонија сметаше за да дојде до статусот кандидат кој ќе ги отвори фондовите, сериозно ќе се забави.

Шефот на француската држава Жак Ширак, во обраќањето до нацијата, потврди дека Франција го отфрли Уставот, но оти процесот на ратификација ќе биде продолжен во другите земји.

Лидерот на десничарскиот Национален фронт Жан Мари Ле Пен побара од Ширак да поднесе оставка поради неуспешниот референдум. Францускиот претседател претходно изјави дека нема да поднесе оставка без оглед на исходот од референдумот. Шефот на француската дипломатија Мишел Барније изрази разочарување од резултатите од референдумот, додека министерот за одбрана Мишел Алио Мари исходот го оцени како "пораз за Европа и пораз за Франција".

За да биде усвоен Уставот треба да биде ратификуван од сите 25 земји-членки на Унијата.

Премиерот на Луксембург Жан-Клод Јункер, чија земја е претседавач со Унијата, изјави дека земјите-членки на Европската унија ќе продолжат со ратификацијата на европскиот Устав, а шефовите на државите и на владите на 16 и на 17 јуни ќе ги разгледуваат последиците од неприфаќањето на Уста-

вот на референдумот во Франција.

Претседателот на Европскиот парламент Жозеп Борел и претседателот на Европската комисија Жозе Мануел Барозо истакнаа дека жалат поради одлуката на Французите, додавајќи оти "Европа оди натаму и треба да се утврди натамошното дејствување".

Во заедничката изјава на Јункер, Борел и претседателот на Еврокомисијата Жозе Мануел Барозо се наведува жалеење поради тоа што европскиот Устав е отфрлен "во земја-членка која 50 години е една од движечките сили за изградба на заедничката иднина".

Тие истакнаа оти 49 проценти од жителите на ЕУ, во девет земји го прифатиле заедничкиот Устав, а другата половина сè уште немала шанса тоа да го направи.

Германскиот канцелар Герхард Шредер нагласи оти неприфаќањето на европскиот Устав во Франција не значи и крај на францускогерманското партнерство во Европа.

Премиерите на Данска и на Шведска, Андерс Фог Расмусен и Јоран Першон, истакнаа дека и покрај тоа што Французите не го прифатија европскиот Устав, подготовките за референдум во нивните држави ќе продолжат, истакнувајќи оти сите треба да имаат мож-

ност да го искажат својот став. И портпаролот на ирската Влада нагласи оти и Даблин ќе продолжи со подготовките за ратификација на европскиот Устав.

Отфрлањето на Уставот на Европската унија на референдумот во Франција и во Холандија, ќе ја турне Унијата во институционална и политичка криза, од која излезот нема да биде лесен, коментираат најголемиот дел од аналитичарите во Брисел, кои додаваат дека ЕУ нема план "Б"

за случај на едно или повеќе "не" за Уставот, а највисоките претставници на Унијата разгледуваат повеќе сценарија со кои би се ограничиле негативните последици и би се спасил Уставот.

Штом Франција рече "нон", а Холандија "неј", уставната декларација е мртва, согласни се сите аналитичари. Тие предлагаат во тој случај Европскиот совет на состанокот во јуни да го запре процесот на ратификација и да најде начин за зачувување на непроблематичните делови на Уставот.

ЕУ може да функционира и врз основа на Договорот од Ница, но помалку ефикасно и со проблеми, оценуваат аналитичарите, додавајќи дека ќе се создаде застој во усвојувањето на клучните одлуки и политики.

Останува да се надеваме дека и покрај сите случувања во Унијата процесот на евроинтегрирање на Република Македонија кон европското семејство ќе продолжи според предвидената динамика!

☀ Едно од прашањата за кои има разлики меѓу позицијата и опозицијата е дали на Македонија ѝ е потребно Министерство за евроинтеграции?

РИСТОВА - АСТЕРУД: Па, разлики има и меѓу владејачките партии, на пример, ЛДП е за вакво Министерство. Споредбено гледано, нема единствен модел. Јас лично го сменив моето мислење по ова прашање. Порано сметав дека на нашиот менталитет повеќе ќе му одговара постоење на вакво Министерство, но само ако тоа се направеше на почетокот на процесот. Сега мислам дека е доцна. Моделот со министер за евроинтеграции, без министерство, но со специфична политичка тежина на министерот (потпретседател на Влада) функционира добро. Целата Влада и нејзината администрација веќе е "истренирана" на овој модел. Реорганизацијата на Владата не е едноставна работа како што можеби на прв поглед се чини. Многу е поважно да се фокусираме на надградувањето на сегашниот модел со квалитетна владина администрација, која успешно ќе ги реализира задачите дадени во Европското партнерство и годишните акциони планови, ќе знае да раководи со користењето на ЕУ програмите, ќе знае како да комуницира со Брисел.

☀ Меѓународната кризна група смета дека Македонија во 2007 година ќе ги почне преговорите за ЕУ членство. Што мисли Ристова - Астеруд?

РИСТОВА - АСТЕРУД: Ова е неблагородно прашање, бидејќи одговорот зависи и од случувањата внатре во Унијата. Тука, пред сè, мислам на процесот на ратификување на европскиот Устав, кој се надевам дека нема да ја дефокусира ЕУ од процесот на проширување. Вклучувањето на Македонија во претпристапната стратегија и финансиските проекции за наредниот период демонстрира дека ЕУ сериозно се зафаќа со помагање на нашите напори за ЕУ членство, а тоа најефективно се прави токму преку кандидатскиот статус. Под услов добро да ги истераме реформите, пред сè, во судството и во изборното законодавство и практика, верувам дека во наредниот период ќе пристигнуваат само добри вести од Брисел. Но, за спомнатите реформи, не само власта, туку и сите други сегменти на општеството треба или добро да се ангажираат или да ги поддржуваат.

☀ Колку преку Европа ќе го решиме нашиот проблем со името?

РИСТОВА - АСТЕРУД: Со напуштањето на Лисабонската декларација од 1992 година, ЕУ практично се изјасни дека се работи за билатерален проблем со една членка на ЕУ, а не со самата ЕУ,

чие решавање треба да се одвива под покровителство на ООН. Сегашната позиција на ЕУ е да го исчека резултатот од тие билатерални преговори, но во меѓувреме да не се кочи нашето прогресирање кон ЕУ членството, за што со Привремената спогодба е добиена и согласноста на Грција, од што таа тешко може да побегне. Не треба да се заборава дека има две нивоа на ЕУ признавање. Едното е билатералното признавање од државите-членки, што е нивен суверен домен, во кој ниту ЕУ смее да се меша. Второто ниво на признавање е од страна на ЕУ, каде всушност е реалниот проблем, бидејќи Грција преку механизмите на одлучување во Унијата, го блокира признавањето, наспроти уставното право на ЕУ кое вели дека во надворешната политика ЕУ ќе се води од правилата и од принципите на меѓународното право кое, пак, е на наша страна. Сумарно, овој спор се оддржува само заради одреден европски и меѓународен политички опортунизам и, ако сакате, стекнатите меѓународни позиции на Грција како, условно кажано, постара држава. Но, не верувам дека Грција уште долго ќе може да игра на таа

карта. Дополнително, дали ќе ја земеме деклараторната или конститутивната доктрина за меѓународно признавање, нашата државност во најголем број случаи на држави во светот е призната со уставното име, што е уште еден аргумент повеќе на наша страна. Конечно, и најтолерантните кон позициите и чувствата на Грција, тешко ќе најдат контрааргументи во однос на двојната формула и веќе направените концесии од страна на Македонија. Сметам дека Македонија како врвен приоритет треба да ја фокусира севкупната дипломатска акција и сестрано лобирање кон првото ниво на ЕУ признавање. Во услови на најлошо сценарио, односно да мора да влеземе во ЕУ со багажот на билатералниот спор, таквите признавања од ЕУ државите, пред и по влегувањето, ќе доведат до динамика Грција нужно да мора да се помири двојната формула да стане и второто ниво на ЕУ признавање. Значи, верувам дека аргументите на Македонија ќе победат и во Европа!!!